

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**In Titi Livii Patavini, Historiarvm Ab Vrbe Condita Libros,
Qvi quidem exstant, omnes, Observationes**

Godelevaeus, Wilhelm

Francofvrti, 1609

In Librvm XXIII. Livii, Qvi Ab Aliis Tertivs Decadis Tertiae dicitur,
Annotationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69254](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69254)

IN LIBRVM XXIII. LIVII, QVI

AB ALIIS TERTIVS DECADIS TER-
tia dicitur, Annotationes.

Notissimum quodque malum] Videtur respexisse ad illud Plautinum, Nota res mala optima. Quae sententia deterret, ne temere nouandis rebus studeamus, vitemusque vitium, quod Graeci φιλοκακων vocant.

Nota res mala optima.

Vesci humani corporibus] Diuersum Porphyrius Tyrius in 2. lib. ἀειδωτοῦ tradit. Aut igitur Romanis consul mendacio illi temporis apto augere feritatem hostium volunt, aut Porphyrius in ea re tradenda, quae falsa foret, proposito illi suo seruiunt. De quo Victorius lib. 13. Var. lect. cap. 20.

Rem diuinam thure & vino] Vino sacrificabant eoque mero, significantes mentis integritatem à dolo & mendacio se iungendam. Thure hoc ipso sua uisum cognitionis diuinæ distributionem complectentes, vt annotat Caelius lib. 22. cap. 9.

Thure & vino sic sacrificatum.

Primos primores id insigne gerere] Primores intellexit, qui equo publico militarent, vt Sigonius existimat de iure ciuim Romanorum libro 2. Annulos autem equitum fuisse ornamentum, quo distinguerentur à plebe, idem ibidem docet.

Ut equum ascendere liceret] Lege enim, quam nominat Plutarchus in Fabio, Dictatorum sancium erat, ne Dictator equo possit uti, idque vel ob eam causam, quod equum cum plus inesse roboris in pedestribus copiis putaretur, propterea in legione permanere, nec locum deserere deberet Imperator, vel quod cum ad alia omnia Dictatoris esset singularis potestas, in hoc vno voluerunt eum inferiorem videri. Senatus tamen perenti Fabio Maximo Vetrucolo contra veterem legem concessit, vt equo vehi posset, datumque id hominis virtuti & temporis, eum casus ad Cannas Romanis, in vno Fabio Dictatore creato, melioris fortunæ spes reposita videretur, Manutius de legib. Romanis.

Bigati & quingenti] Nummos intellige. Nam nota argenti fuere bigæ atque quadrigæ. Et inde bigati quadrigæque dicti, auctore Plinio lib. 33. prout annotat Budæus lib. 5. de asse.

Bigati qui.

Voluptates immodice] Voluptatis & luxuriæ effectus, verum de Hannibalis voluptatibus præter Luuium, vide Val. Maximum lib. 9. cap. 1. Silium Italicum lib. 15. copiosiss. Simile autem de Phrygiæ exemplum apud Virgilium lib. 9. Delidæ cordi.

Voluptas corruptum omnium.

Sub pellibus haberi cepti sunt] Id est, in tentoriis degere inceperunt. Quoniam militum tentoria pellibus obtegebantur: & inde sub pellibus esse dicebantur. De quo Cælius libro 27. cap. 14. Iacobus Rænardus lib. 4. Varior. cap. 3.

Sub pellibus esse dicebantur.

Non tolerantes famem] Fames omnium suppliciorum vltimum: Et sententia cautionibus apud veteres celebrata, teste Platone: Miserrimum mortis genus fame mori. Sumpta autem est ex Homericæ Odysseæ.

Famis vehemētia.

Πᾶντες ἄρ' ἐν γυῖν θάνατον θελοῦσι βροτῶτες,
Διὸς δ' ἔκτιστον ἄρκιον ἐπὶ νόστον ἐπιπᾶειν: Id est,
Dura quidem miseris mors est mortalibus omnis,
At perisso fame res vna miserima longe est.

Dictatorem qui Senatum legeret] Senatus legendi auctoritas, exactis regibus, Senatum penes consules fuit. Deinde hoc munus & officium ad censors delatum est, qui quinto quoque anno, & eos, quos tanto honore dignos esse iudicarent, in Senatum admitterent, & eos qui aliquid offendissent, e Senatu suerent. Interdum tamen etiam dictatorem & Triumuiros legendi se-

natu

natus gratia creatus legimus, prout annotat Maioragius cap. 14. de Senatū Romano.

Curulem magistratum cepissent, nec dum in Senatum lecti essent] Nam per gradus ad amplissimum & altissimum civitatis ordinem omnes fere Romæ petuebant. Id quod præte. Livium & Dion. lib. 4. testatur, cum aī. Senatus consultum quoddam fuisse factum, ut XXviri ex equitibus crearentur, quorum deinde (inquit) nullus in Senatum allectus est, nisi quem etiam alium magistratum gessisset, ex quo in Senatum legitiū esset, Zamocius lib. 1. de Senatu Romano.

Qui spolia ex Romano hoste] Quod scribit eos lectos qui spolia hostium domi fixa haberent, id ita observatum scribit Plinius lib. 35. ab antiquis, ut foris & circum limina maiorum suorum fortissimorum virorum imagines disponent affixis hostium spoliis: Nec mirum eorum qui civem confrausissent habitam rationem, cum ut idem auctor tradit lib. 16. in incuntibus, ludos à Senatu assurgi in more esset, sedendique ius in proximo Senatu haberent. Zamocius d. lib. 1. de Senatu Romano.

Sospita
Iuno.

Lanuui ad Iovonis Sospitæ] Sospita Iuno in primis colebatur Lanuui magno cultu, cuius simulachrum fingebatur cum pelle captivæ, & hasta, & scutulo, & cum calceolis repandis, ut de natura Deorum scribit Cicero: Sospitam Iunonem, inquit Festus, quam vulgo Sospitem vocant, antiqui vlturabant, cum ea vox à Græco videatur sumpta, quod est *ἰσπία*.

Volones
gri.

Volonum quod fuerat] Volones servi erant, in militiam admissi, inde sic dicti, quod prius interrogarentur, vellentine militare. Idque ut apud Romanos post Cannensem cladem est factum, sic Pausanias auctor est Persico bello, quod in Marathonis campis est gestum, primum servos apud Græcos in militia iura admissos. Cælius lib. 23. cap. 23. Macrobius libro 1. Saturnal. cap. 11.

Vadimonium
quid.

Vadimonium fieri] Id est, sponsones sistendi in iudicio. Nam id vadimonium esse, M. Vatro libro tertio de Lingua Latina docet. Et si forte non male etiam de citatione personali intelligi possit: vadari nomen pro citari personaliter affaturum vlturari, docet Budæus in annotationibus prioribus ad Pandect.

Lacinia
Iuno.

Lacinia Iunonis templum] Lacinia Iuno sic cognominata ab Itali promontorio. Virus attollit sedrua Lacinia contra. Quo loco Servius scribit, Lacinium templum à rege conditore dictum secundum quosdam à Iarone Lacinio, quem illic Hercules occidit, & hoc loco expiatio iuveni templum constituit. Meminit templi Iouis Lacinii Livius infra lib. 4. & lib. 1. Decad. 5. ubi vide.

Sublicæ
Lustra.

Sublicæ validis Sublicæ] Sublicæ quæ dicantur superius lib. 2. vide. *Omnibusque lustris*] Lustra hic posuit pro lupanaribus: Veteres enim lustrari pro scortari dicebant, ut sæpius videre est apud Plantum.

Canterrinus
in
fossa.

Canterrinus in fossa] De Canterrio, eiusque notione multiplici, Cælius lib. 8. cap. 4. Caterum ad proverbium quod attinet, licebat eo vii. quoties quis ad id negotii trahitur, in quo nequaquam valeat, aut ubi res vehementer erit impedita, periculosave. Erasim. in Chil.

Locare
et condere.

Conducentique ex lege præbenda] De horum verborum significatione Budæus in annotationibus prioribus ad Pandectas. Quamquam enim locator sit plerumque, qui pretium accipit, & conductor qui dat, ut sit locator dominus, conductor inquilinus, tamen nonnunquam vice versa evenit, ut locator pretum det, conductor accipiat.